

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/316/2020
Identifikačné číslo spisu:	4117229209
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petríková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4117229209.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petríkovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a Mgr. Renáty Gavalcovej, v spore žalobkyne Všeobecnej úverovej banky, a. s., so sídlom v Bratislave, Mlynské nivy 1, IČO: 31 320 155, zastúpenej Beňo & partners advokátska kancelária s. r. o., so sídlom v Poprade, Námestie sv. Egídia 40/93, proti žalovanej Q. K., bývajúcej vo Z., zastúpenej JUDr. Zuzanou Bartovou, advokátkou, so sídlom v Nitre, Farská 25, o zaplatenie 23.268,01 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 16Csp/270/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 29. októbra 2019 sp. zn. 9Co/145/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. marca 2019 č. k. 16Csp/270/2017-85 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 4.585,40 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,00 % p. a. zo sumy 4.585,40 eur od 27. marca 2018 do zaplatenia, pričom súd povolil žalovanej splácať dlžnú sumu v mesačných splátkach vo výške 100 eur k 20. dňu kalendárneho mesiaca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku, pod hrozbou straty výhody splátok pri omeškaní so zaplatením čo i len jednej splátky. Žalobu vo zvyšnej časti zamietol a žalovanej proti žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 60,58 %. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 42, § 420 ods. 1, § 442 ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 457, § 517 ods. 1, § 563 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., čl. 8, § 132 ods. 1, 2, 3, § 232 ods. 3, 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie v konaní za nesporné, že Zmluva o pôžičke na bývanie č. XXXXXXXXXXXX je absolútne neplatným právnym úkonom v dôsledku konania žalovanej, ktorá na jej uzatvorenie zneužila údaje tretej osoby p. K.. Rovnako nebola spornou ani skutočnosť, že právny predchodca žalobkyne - spoločnosť Consumer Finance Holding, a. s. na základe vyššie uvedenej zmluvy žalovanej vyplatila sumu 15.000 eur, a že žalovaná uhradila právnemu predchodcovi žalobkyne celkom sumu 10.414,60 eur. Hoci právny

zástupca žalobkyne na pojednávaní uviedol, že si celú sumu 18.589,40 eur uplatňuje titulom náhrady škody, súd prvej inštancie po posúdení veci dospel k záveru, že vo vzťahu k sume 4.585,40 eur (z uplatnenej sumy 18.589,40 eur z neplatnej zmluvy) došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ktoré je žalovaná povinná žalobkyni vrátiť. Vo vzťahu k uplatnenému úroku z omeškania súd prvej inštancie za prvý deň omeškania žalovanej s vydaním bezdôvodného obohatenia považoval deň nasledujúci po doručení žaloby žalovanej, t. j. 27. marca 2018, ku ktorému základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky predstavovala 0,00 %, preto súd žalobkyni priznal v súlade s § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 563 OZ a § 3 ods. 1 vyššie citovaného nariadenia úrok z omeškania vo výške 5,00 % ročne zo sumy 4.585,40 eur od 27. marca 2018 do zaplattenia a v prevyšujúcej časti úroku z omeškania žalobu zamietol. S prihliadnutím na príjmové schopnosti a existenciu viacerých exekučných záložných práv na nehnuteľnostiach žalovanej, umožnil súd žalovanej splácať priznanú sumu v mesačných splátkach po 100 eur splatných vždy k 20. dňu v príslušnom mesiaci, pod stratou výhody splátok. Vo vzťahu k zvyšnej časti uplatnenej sumy označenej ako škoda, t. j. v sume 14.004 eur (18.589,40 - 4.585,40) súd prvej inštancie žalobu zamietol. Súd síce nespochybnil nároky žalobkyne z neplatného právneho úkonu, ktoré môžu predstavovať vznik bezdôvodného obohatenia i vznik zodpovednosti za škodu, ktorá v dôsledku neplatného právneho úkonu vznikla, mal však za to, že žalobkyňou uvedená špecifikácia uplatnenej škody je nedostatočná. Žalobkyňa v žalobe nárok konkretizovala ako majetkovú škodu predstavujúcu rozdiel medzi sumou, ktorá z neplatnej zmluvy mala byť uhradená a tou, ktorá bola uhradená, bez bližšieho určenia; na pojednávaní uviedla, že suma 29.004 eur pozostáva zo 120 splátok vo výške po 241,07 eur. Podľa názoru súdu prvej inštancie z uvedenej špecifikácie uplatnenej škody nevyplýva, čo žalobkyňou uplatnená výška škody predstavuje, či ide o škodu skutočnú, alebo o ušlý zisk a vo vzťahu k nej absentujú i rozhodné skutkové tvrdenia. V písomnom podaní zo 14. mája 2018 žalobkyňa poukázala na to, že škoda jej bola spôsobená úmyselným trestným činom, a preto má nárok aj na ušlý zisk, na príslušenstvo k úveru. Súd prvej inštancie považoval uvedené tvrdenia za veľmi všeobecné, pričom poukázal na to, že žalobkyňa k svojej žalobe ani v priebehu konania nepredložila zmluvu o pôžičke a túto súd získal až pripojením spisu Okresného súdu Kežmarok vyžiadaného na návrh žalovanej. S ohľadom na uvedené, súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa v tejto časti nepreukázala dôvodnosť nároku, neuniesla bremeno tvrdenia a ani dôkazné bremeno tak, ako jej táto povinnosť vyplýva z čl. 8 a § 132 CSP a preto žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol. Rovnako zamietol žalobu i v časti žalobkyňou uplatneného nároku na náhradu škody vo výške 4.678,60 eur, predstavujúcej trovy právneho zastúpenia (trovy žalobcu p. K., i trovy žalobkyne ako žalovanej Consumer Finance Holding, a. s.) vzniknuté v konaní pred Okresným súdom Kežmarok sp. zn. 9C/90/2016, pretože žalobkyňa v konaní nepredložila súdu dôkaz o tom, že škoda i reálne vznikla. Samotná existencia povinnosti uhradiť trovy právneho zastúpenia uložená v uznesení Okresného súdu Kežmarok a vyčíslenie trov konania žalobcom v konaní vedenom na Okresnom súde Kežmarok, podľa názoru súdu, sama osebe nepreukazuje vznik škody, pretože k úhrade týchto trov zo strany žalobkyne nemuselo dôjsť. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa neuniesla dôkazné bremeno ohľadom vzniku škody, preto aj v tejto časti žalobu zamietol. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 29. októbra 2019 sp. zn. 9Co/145/2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (výrok II. a výrok III.) podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobkyni v plnom rozsahu. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne odôvodnil. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti. Ohľadom nároku na náhradu škody v sume 2.803,05 eur (trovy právneho zastúpenia p. E. K. v konaní na OS Kežmarok) a v sume 1.875,55 eur (trovy žalobkyne ako žalovanej v konaní na OS Kežmarok) sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepreukázaní

náhrady škody v tejto výške na súde prvej inštancie, pretože žalobkyňa ani v priebehu konania nepredložila žiadny dôkaz o tom, že trovy právneho zastúpenia p. E. K. aj skutočne uhradila, a že zaplatila aj trovy právneho zastúpenia svojmu právnenému zástupcovi vo výške, v akej sa náhrady škody domáhala. Odvolací súd konštatoval, že pokiaľ právny zástupca žalobkyne, napriek predbežnému právnenému posúdeniu veci na súde prvej inštancie, žiadne doplnenie dokazovania nenavrhol a dôkaz o zaplatení sumy 2.803,08 eur predložil až v odvolacom konaní, išlo o neprípustnú novotu v odvolacom konaní, na ktorú odvolací súd nemohol prihliadnuť. Čo sa týka náhrady škody v časti zaplatenia sumy 14.003,98 eur odvolací súd uviedol, že zo žaloby vyplýva len to, že v zmysle zmluvy mala byť na účet žalobkyne uhradená suma 29.004 eur a žalovaná uhradila splátky celkovo vo výške 10.414,60 eur, teda celková dlžná suma tak predstavuje 18.589,40 eur (v tejto sume je zahrnutá už aj právoplatne priznaná suma 4.585,40 eur). Na pojednávaní konanom 18. februára 2019 právny zástupca žalobkyne uviedol len to, že žalovaná žalobkyni spôsobila škodu tým, že nebola uhradená celá suma úveru a suma 29.004 eur pozostáva zo 120 splátok vo výške po 241,07 eur. Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalovaná suma v tejto výške nebola skutkovo riadne odôvodnená, pretože nárok nad poskytnutú sumu úveru mala žalobkyňa riadne špecifikovať a odôvodniť z čoho pozostáva. Odvolací súd rovnako poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa k žalobe nepriložila ani základný dôkaz, a to zmluvu o poskytnutí pôžičky na bývanie, od ktorej svoj nárok odvodzuje. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd aj v tejto časti stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že nárok žalobkyne nie je preukázaný, a preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku ako vecne správny v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V úvode dovolania konštatovala, že kauza je zo skutkového pohľadu taká jednoduchá a skutkovo nesporná, že po skutkovej stránke nemusel ani jeden súd vôbec nič riešiť. Ďalej uviedla, že i nárok na vrátenie istiny úveru posúdili sudy nesprávne, pretože trestným činom vzniká vždy výlučne škoda, nie bezdôvodné obohatenie. Táto nesprávnosť mala podľa jej názoru priamy vplyv i na posúdenie nároku na náhradu ušlého zisku. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala porušenie práva na spravodlivý proces, spočívajúce v zmätočnosti a nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií. Ohľadom dôkazov dovolateľka uviedla, že v spise je od začiatku konania úverová zmluva a splátkový kalendár, pričom úhrn príslušenstva je vypočítaný a podložený presne na euro, nakoľko ide o súčet všetkých splátok po odpočítaní istiny. Podľa názoru dovolateľky žiadny iný dôkaz na preukázanie výšky ušlého zisku neexistuje a s predloženým dôkazom a argumentáciou žalobkyne sa ani jeden súd nevysporiadal. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP namietala, že obe rozhodnutia sú v hrubom rozpore s rozhodovacou činnosťou odvolacieho súdu ohľadom inštitútu ušlého zisku, poukazujúc na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 195/2015 a sp. zn. 4 Cdo 319/2008. Dovolateľka uviedla, že v danom prípade ide o učebnicový príklad ušlého zisku tak, ako ho definujú uvedené rozhodnutia, nakoľko požičiavanie peňazí má v predmete podnikania, uzatvára typizované zmluvy, s rovnakými úrokmi v rovnakom období. Pravdepodobnosť dosiahnutia zisku (úroku) pri riadnom chode vecí je hraničiaca s istotou a výška ušlého zisku je súčasne preskúmateľná, preukázateľná a transparentná. Ušlý zisk vždy bol, je a bude hypotetická veličina, otázna je len miera pravdepodobnosti jeho dosiahnutia. V súvislosti s náhradou škody, spočívajúcou v trovách konania vedeného proti nepravému dlžníkovi uviedla, že tejto otázke sa sudy v odôvodnení venovali, rozhodli však nesprávne a v rozpore s rozhodovacou činnosťou odvolacieho súdu. Je pravdou, že žalobkyňa nedoložila potvrdenie o úhrade tejto pohľadávky, resp. doložila ho až v odvolacom konaní, pohľadávka však podľa jej názoru vznikla už právoplatným rozhodnutím súdu, nie až jej úhradou. V závere dovolania sa dovolateľka vyjadrila k trovám konania. Uviedla, že hoci z hľadiska pomeru úspechu bola žalovaná matematicky úspešnou stranou sporu, v danom prípade považuje za vhodné nepriznanie trov z dôvodu osobitného zreteľa. Navrhla, aby odvolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby vec sám rozhodol tak, že žalobe vyhovie v rozsahu, v ktorom bola zamietnutá.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne navrhla, aby dovolací súd dovolanie v súlade s ustanovením § 448 CSP ako nedôvodné zamietol a žalovanej priznal náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolaateľka v zmysle § 420 písm. f) CSP namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je zmätočné a nepreskúmateľné. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné pojednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

12. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

13. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

15. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov odvolací súd vychádzal, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd a ako tieto úvahy posudzoval odvolací súd. Vo vzťahu k zamietnutiu žaloby v časti uplatnenej sumy označenej ako škoda v sume 18.568,40, súdy nižších inštancií vzhľadom na skutkové zistenia síce nespochybnili nároky žalobkyne z neplatného právneho úkonu, ktoré môžu predstavovať vznik zodpovednosti za škodu, ale žalobkyňou uvedenú špecifikáciu uplatnenej škody považovali za nedostatočnú. Dovolací súd sa stotožňuje so závermi súdov nižších inštancií, že špecifikácia v žalobe uplatnenej škody ako rozdielu medzi sumou, ktorá z neplatnej zmluvy mala byť uhradená a tou, ktorá bola uhradená, bez bližšieho určenia a následne na súdnom pojednávaní špecifikovaná ako škoda pozostávajúca zo 120 splátok vo výške po 241,07 eur, nekonkretizuje, čo predstavuje uplatnenú škodu. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní tvrdila, že v konaní sa domáhala náhrady škody ako ušlého zisku predstavujúceho ušlý úrok, ktorý by získala, ak by bola zmluva uzavretá platne, dovolací súd po oboznámení sa s obsahom zmluvy o poskytnutí pôžičky na bývanie z 26. júla 2013 zistil, že celková mesačná splátka vo výške 241,07 eur nezahŕňala okrem istiny len dohodnutý zmluvný úrok, ale i poplatok za poistenie schopnosti splácať splátky, ktorý nemožno považovať za ušlý úrok/zisk na strane žalobkyne. V súvislosti so záverom súdov oboch inštancií o neunesení dôkazného bremena zo strany žalobkyne na preukázanie svojich tvrdení, nakoľko žalobkyňa k žalobe ani v priebehu prvoinštančného konania nepredložila súdu zmluvu o pôžičke, dovolací súd uvádza, že táto bola do spisu založená so spisom Okresného súdu Kežmarok sp. zn. 9C/90/2016 na návrh žalovanej; súd prvej inštancie tak vykonal dôkaz oboznámením sa s jej obsahom a nie je podstatné, kto podal návrh na vykonanie tohto dôkazu.

16. V súvislosti s dovolateľkou vytýkaným hodnotením dôkazného a skutkového stavu dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (pozri rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno považovať za procesnú vadu konania skutočnosť, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila, a že odvolací súd nehodnotil dôkazy a neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasila a nestotožnila sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Dovolací súd považuje za potrebné dodať i to, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového

stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

18. Ak podľa názoru dovolateľky súdy založili svoje rozhodnutia na nesprávnom posúdení unesenia dôkazného bremena žalobkyňou, vytýkaná okolnosť v zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f) CSP, nakoľko Najvyšší súd SR už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

19. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť svojho dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, majúci za to, že súdy nižších inštancií rozhodli ohľadom inštitútu ušlého zisku v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

20. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

22. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

23. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 432 až § 435 CSP.

24. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

25. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

26. Dovolateľka, zastúpená advokátom, v dovolaní jasne formulovalú právnu otázku nenastolila. Z obsahu dovolania možno vyvodit' nesúhlas dovolateľky s právnym názorom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvej inštancie) ohľadom zamietnutia jej žaloby v časti zaplattenia sumy 14.004 eur, ako ušlého zisku, predstavujúcim úroky zo zmluvy o pôžičke, ktorý žalobkyňa v dôsledku konania žalovanej nedosiahla. V súvislosti s namietaným právnym posúdením veci odvolacím súdom dovolateľka poukázala na odklon od záverov, vyslovených v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 195/2015 a sp. zn. 4 Cdo 319/2018.

27. Vo vzťahu k rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 195/2015 dovolací súd konštatuje, že nevzhliadol žalobkyňou namietaný odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v posúdení nároku na ušlý zisk, vzhľadom na tam vyslovený záver o správnosti zamietnutia žaloby odvolacím súdom z dôvodu neunesenia dôkazného bremena v otázke existencie ušlého zisku. Za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemožno považovať ani žalobkyňou citované uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 319/2018, ktorým dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie ohľadom nároku na náhradu škody z dôvodu existencie väd v konaní pred odvolacím súdom (nezopakovanie dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu).

28. Z obsahu dovolania možno predovšetkým vyvodit' nesúhlas dovolateľky s vyhodnotením zistených skutkových okolností a aj zvoleným právnym posudzovaním sporu a záverom súdov nižších inštancií o zamietnutí jej žalobného návrhu na zaplattenie časti žalovanej sumy titulom ušlého zisku, ktorý bol výsledkom procesu vyhodnotenia skutkových okolností v prejednávanej spore, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnemu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Pokiaľ teda dovolateľka namietala nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom (aj súdom prvej inštancie), touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť nesprávne právne posúdenie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní sporu, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) a § 432 ods. 2 CSP. Nad rámec uvedeného však dovolací súd uvádza, že predmetom konania nie sú nároky zo zmluvy, ale nároky z titulu náhrady škody (ušlého zisku), preto v súvislosti so samotným vznikom škody, ako jedného zo základných predpokladov zodpovednosti za škodu, súdy nižších inštancií vo svojich rozhodnutiach správne konštatovali, že skutočnú škodu, ani ušlý zisk nemožno priznať do budúcnosti ako ujmu, ktorá ešte len vznikne. Vzhľadom na skutočnosť, že zo zmluvy o pôžičke vyplýva termín konečnej splatnosti pôžičky mesiac júl 2023, dovolací súd sa

stotožňuje so záverom, že žalobou uplatnený nárok na náhradu ušlého zisku (predpokladaného príjmu za obdobie do 20. augusta 2023), ako škody budúcej, nebol v konaní preukázaný.

29. Dovolateľka ďalej namietala nesprávne právne posúdenie náhrady škody vo výške 4.678,60 eur, spočívajúcej v trovách konania vedeného proti nepravému dlžníkovi, ktoré bolo v rozpore s rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu. V súvislosti so záverom súdov nižších inštancií o nepreukázaní vzniku škody vo výške v sume 2.803,05 eur (trovy právneho zastúpenia E. K. v konaní pred Okresným súdom Kežmarok sp. zn. 9C/90/2016) mala za to, že uvedená pohľadávka vznikla už právoplatným rozhodnutím súdu, nie až jej úhradou. Ako už dovolací súd uviedol, v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a napokon uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v citovanom ustanovení (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017).

30. V závere dovolania sa dovolateľka vyjadrila i k rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania. Pokiaľ dovolateľka uvádza, že z hľadiska pomeru úspechu bola žalovaná matematicky úspešnou stranou sporu, ale v danom prípade existuje dôvod na nepriznanie trov konania z dôvodu osobitného zreteľa, v podstate namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania (ktoré má vo svojej podstate vždy povahu uznesenia) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd poukazuje na to, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o trovách konania, vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP, je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP (obdobne napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 71/2019, 7 Cdo 276/2019, 4 Cdo 81/2020, 5 Cdo 114/2020, 7 Cdo 125/2020).

31. Na záver dovolací súd konštatuje, že vzhľadom na neopodstatnenosť námietky dovolateľky, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolanie žalobkyne je v tejto časti prípustné, avšak nie je dôvodné. Dovolanie uplatnené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nebolo odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Dovolací súd teda dovolanie ako celok zamietol podľa § 448 CSP.

32. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, preto jej dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.